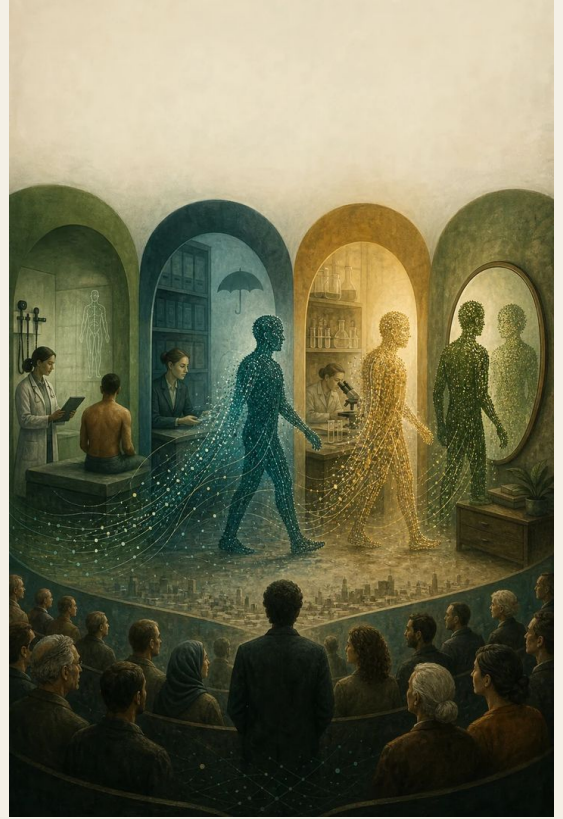

THOMAS LEMKE

Biyopolitika

27 sayfalık görselleştirilmiş geniş özet

16 özgün bölüm gravürü · Gündelik örnekler

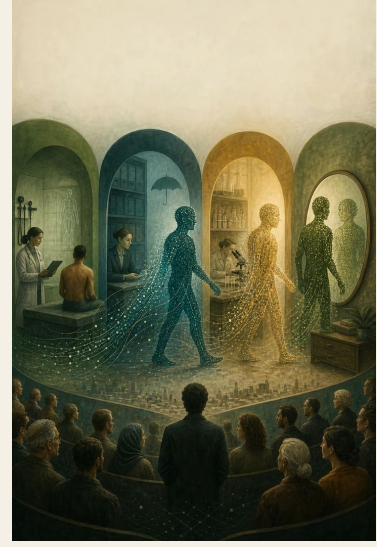
Ana fikirler · Eleştiriler · Akılda kalan sahneler

Özgün eserin yerini tutmayan açıklamalı okuma rehberi

OKUMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE

Bu rehberin pusulası

Lemke kavramı tek bir karanlık slogan olmaktan çıkarır. Önce yaşamı siyasetin temeli ve nesnesi yapan eski görüşleri ayırır; ardından Foucault, Agamben, Hardt–Negri, biyoteknoloji ve bioekonomi tartışmalarını karşılaştırır. Son bölümde her olay için üç soru önerir: hangi yaşam bilgisi doğru sayılıyor, kim bu bilgiyle yönetiyor, insanlar kendilerini nasıl yönetmeye başlıyor?

Bu kitap nasıl okunmalı?

Devletin yalnız yasa ve ceza yoluyla değil; sağlık, doğum, risk, gen, nüfus ve yaşam standartları üzerinden nasıl yönettiğini, biyopolitika kavramının farklı düşünürlerde neden farklı anlamlara geldiğini anlatan açık bir rehber.

Biyopolitika her sağlık önlemi baskıdır demek değildir. Bir aşı programı hayat kurtarabilir; aynı veri ayırmacı sigorta tarifesine de dönüşebilir. Analizin işi peşin hüküm vermek değil, bilgi, iktidar, eşitsizlik ve özneleşme bağını görünür kılmaktır.

Akıllı saat kişiye hareket etmesini hatırlatır. Aynı sayı doktorun tedavisine, işverenin performans kararına veya sigortanın fiyatına girebilir. Beden tek kalır ama verinin geçtiği kapı değiştikçe özgürlük ve denetim dengesi de değişir.

KULLANIM ÖNERİSİ

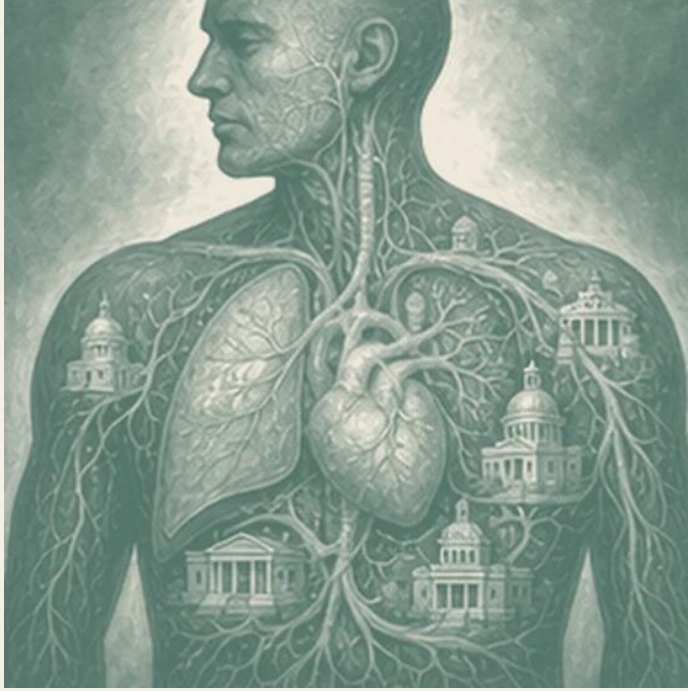
Bir oturuşta bitirmek zorunda değilsiniz; her gravür bir sonraki durak için hafıza kancasıdır.

YOL HARİTASI

21 durakta kitabın bütünü

01	Bu kitap nasıl okunmalı?	12	Siyaset biyolojiye indirgenebilir
02	Yaşam siyasetin temeli sayılabilir	13	Doğa teknolojiyle yeniden yapılır
03	Yaşam siyasetin nesnesi haline gelir	14	Biyolojik vatandaşlık hak ve görev üretir
04	İrksal devlet yaşamı hiyerarşiye dizer	15	Bioekonomi yaşamı değere çevirir
05	Foucault iktidarın yönünü değiştirir	16	Biyopolitika üç ekseninde analiz edilir
06	Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir	17	Soru yaşamdan yana olmak değildir
07	Yönetimsellik özgür seçimle çalışabilir	18	Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer
08	Agamben çıplak hayatı merkeze alır	19	Kitap hakkında süren tartışma
09	İstisna ile gündelik yönetim aynı değildir	20	Bugüne taşınan üç soru
10	Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür	21	Bir cümlede kitabın özü
11	Olumlu biyopolitika kolay bir cevap değildir		

Yaşam siyasetin temeli sayılabilir

Biyopolitikanın bir anlamı toplum ve devlet biçimini biyolojik yaşam yasalarından türetmeye çalışır. Burada tanımdan çok, tanımın görmemizi sağladığı ilişki önemlidir.

Devlet canlı organizmaya benzetilir; yöneticiler beyin, yurttaşlar organ gibi sıralanır. Bu olayın tersini düşünmek zorunlu olanla değişebilir olanı ayırmayı kolaylaştırır.

Doğa benzetmesi tarihsel kurumları değişmez büyüme ve hastalık diliyle açıklar. Süreç, büyük değişimin gündelik tekrarlarla nasıl kurulduğunu gösterir.

Organizma benzetmesi bazı karşılıklı bağımlılıkları gösterebilir; siyasi eşitsizliği zorunlu doğa diye kapatmamalıdır. Bu uyarı kavramı reddetmez; doğru ölçüde kullanmayı sağlar.

Bir siyasi konuşmada beden ve hastalık benzetmesinin kimi normal, kimi tehdit yaptığını bulun. Organizma dili siyasi çatışmayı hastalık tedavisine çevirdiğinde muhalif yurttaş kolayca zararlı hücre yapılabilir. Kısa vadeli kazanç ile uzun vadeli maliyeti ayırmak bu merceği hayata geçirir.

BÖLÜM 2 · NESNE

03. DURAK

Yaşam siyasetin nesnesi haline gelir

İkinci anlam biyolojiden devlet çıkarmak yerine, siyasi ve ekonomik kurumların yaşam süreçlerini nasıl ölçüp düzenlediğini inceler. Bu başlangıç bir hüküm değil, sonraki örnekleri sınayacak mercektir.

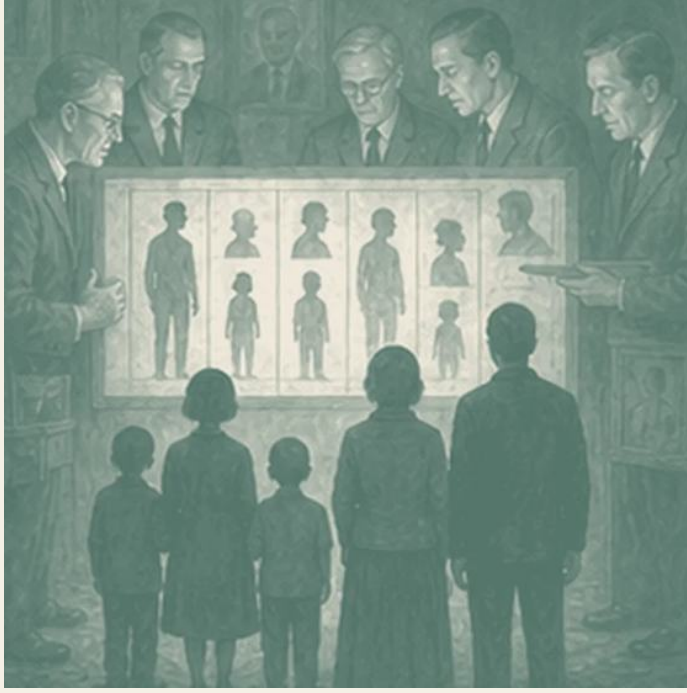
Belediye doğum, ölüm, salgın ve ortalama ömür verisiyle mahalleler için karar alır. İnsan yüzü eklendiğinde tartışmanın kimin hayatına dokunduğu anlaşılır.

Nüfus istatistiği tek tek kişileri toplu risk ve norm halinde yönetilebilir görünür kılar. Bir halkanın maliyeti başka bir gruba aktarılıyorsa açıklama ona da bakmalıdır.

Ölçüm olmadan kamu sağlığı zorlaşır; sorun sayının amaç, erişim ve dağılımının sorgulanmamasıdır. Bu sınır fikri zayıflatmaz; onu her kapıyı açtığı sanılan sahte anahtardan korur.

Bir sağlık göstergesinin kimi görünür, hangi hayat ayrıntısını görünmez yaptığını sorun. Nüfus bilgisi bireyi silmek zorunda değildir; verinin gerisindeki eşitsiz yaşam koşulu geri çağrılmalıdır. Kişiyi suçlamadan önce davranışı üreten koşulu değiştirmek daha öğretici olabilir.

İrksal devlet yaşamı hiyerarşiye dizer

Yirminci yüzyılın ırk hijyeni ve öjeni politikaları biyolojik bilgi iddiasını vatandaşlık, üreme ve ölüm kararına bağladı. İlk bakışta küçük görünen ayırım, sorumluluğun yerini değiştirir.

Devlet bazı ailelere çocuk teşviki verirken bazı insanların üremesini hastalık ve yük diye engelleyebilir. Sahnedeki sonuç tek niyetten değil, küçük koşulların birleşmesinden doğar.

Kalıtım dili toplumsal eşitsizliği bedene sabitler; uzmanlık zorlayıcı hukuka meşruiyet sağlar. Bu bağlantı geçmişteki örneği bugüne birebir kopyalamadan karşılaştırma imkânı verir.

Bu tarih her genetik çalışmayı öjeni yapmaz; amaç, yöntem, rıza ve ayrımcılık dikkatle ayrılmalıdır. Bir düzeni tarif etmek onu ahlaken onaylamak anlamına gelmez.

Bir biyolojik risk politikasında gönüllülük ve eşit hizmet yerine zorlayıcı seçim olup olmadığını kontrol edin. Öjeni geçmişi çağdaş genetiğe otomatik suç yüklemeyi, fakat rıza ve norm üretimi için güçlü bir uyarı sağlar. Hazır reçete yerine kararın gizli varsayımını açığa çıkarmak gerekir.

BÖLÜM 3 · FOUCAULT

05. DURAK

Foucault iktidarın yönünü değiştirir

Foucault eski egemenliğin öldürme veya yaşamasına izin verme hakkı yanında modern iktidarın yaşamı üretme, güçlendirme ve düzenleme işlevini gösterir. Bölüm böylece kişiyi suçlamadan önce koşulları incelemeyi önerir.

Kral suçluyu meydanda cezalandırırken modern yönetim milyonların aşı, çalışma ve doğum oranını sessizce düzenler. Büyük kelimelerin gerisindeki basit hareket burada açıkça görülür.

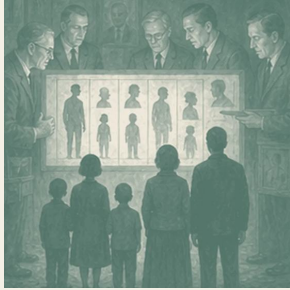
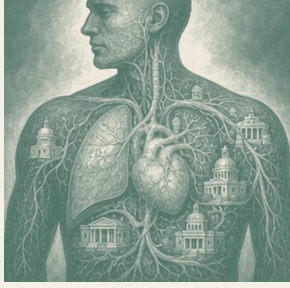
İktidar yasak koymaktan öte norm, bilgi ve hizmet ağı kurarak davranış olasılıklarını şekillendirir. Mekanizmayı tersine çevirmek, fikrin karşı örnek karşısındaki dayanıklılığını gösterir.

Egemen şiddet ortadan kalkmaz; üretken yaşam yönetimiyle yan yana bulunabilir. Karşı örnek iddiayı yok etmekten çok hangi koşulda geçerli olduğunu gösterir.

Bir kurumda açık yasa kadar teşvik, ölçüm ve ortalama hedeflerinin ne yaptığını izleyin. Üretken iktidar insanların hayatını iyileştirirken aynı anda daha ayrıntılı izleme kapasitesi kurabilir. Geçmişteki sonucu değil, o sonucu doğuran soruyu bugünün araçları içinde sınamak gerekir.

OKUMA EŞİĞİ 1 / 3

İlk bağlantılar artık görünür

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

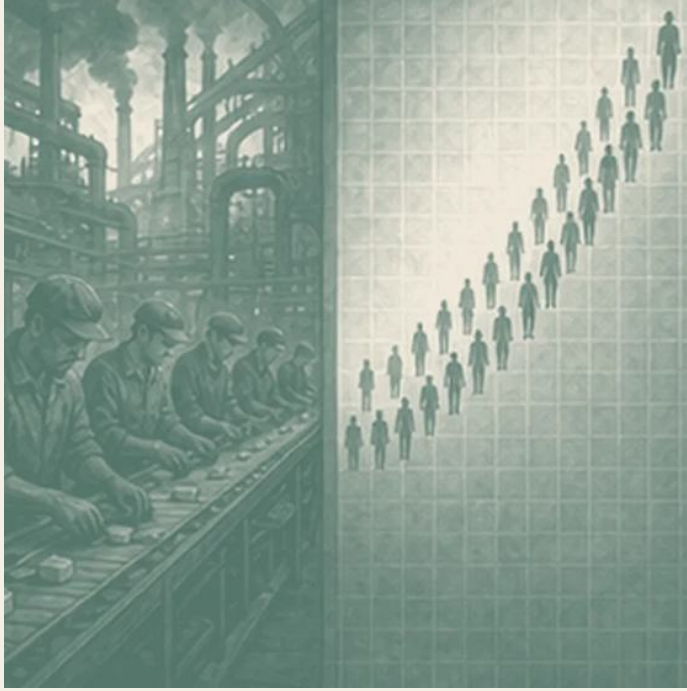
- Yaşam siyasetin temeli sayılabilir
- Yaşam siyasetin nesnesi haline gelir
- İrksal devlet yaşamı hiyerarşiye dizer
- Foucault iktidarın yönünü değiştirir

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir
- Yönetimsellik özgür seçimle çalışabilir
- Agamben çıplak hayatı merkeze alır
- İstisna ile gündelik yönetim aynı değildir

Bağlantı sorusu: “Yaşam siyasetin temeli sayılabilir” ile “Foucault iktidarın yönünü değiştirir” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir” bu yolu nasıl değiştirebilir?

Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir

Biyogüç bireysel bedeni disipline eden anatomo-politika ile tür bedenini nüfus olarak düzenleyen biyopolitikayı birleştirir. İddia her şeyi açıklamaz; fakat doğru soruyu kurmak için sağlam bir başlangıç verir.

Fabrika çalışanın dakikasını ölçer, devlet aynı anda işgücünün hastalık ve doğurganlık oranını hesaplar. Bu an, kitabın genel savını tek bir hayatın ölçeğinde sınamamıza izin verir.

Bireysel alışkanlık toplu istatistiğe, toplu norm yeniden kişisel programa çevrilir. Bu zincirde hangi halka koparsa sonucun değişeceği ayrıca sorulmalıdır.

İki ölçek her zaman aynı kurumda bulunmaz; aralarındaki veri ve hedef bağlantısı gösterilmelidir. Benzetme akılda kalıcıdır ama dünyanın tamamı değildir.

Kendi hayatınızdaki bir puanın kişisel davranıştan nüfus ortalamasına nasıl bağlandığını araştırın. İki kutup birleştiğinde işyerindeki küçük ölçüm ulusal sağlık hedefinin kişisel taşıyıcısı olur. Kesin hüküm karşısında eksik kanıt sormak acele genellemeyi durdurabilir.

BÖLÜM 3 · LİBERALİZM

07. DURAK

Yönetimsellik özgür seçimle çalışabilir

Modern yönetim herkese sürekli emir vermek yerine kişilerin risk hesabı yapan özgür özneler gibi davranmasını teşvik eder. Bu çerçeve kurulduğunda kitabın zor görünen sorusu gündelik hayata yaklaşır.

Çalışana sağlıklı ol emri verilmez; prim, puan ve uygulama hedefiyle kendi bedenini denetlemesi beklenir. Olayı yaşayan kişi tüm yapıyı görmese de yapı onun seçeneklerini etkiler.

Piyasa ve uzman bilgisi seçenek çevresini kurar; kişi özgürce seçerken hangi seçimin makbul olduğunu öğrenir. Mekanizma görüldüğünde benzer görünen iki olayın neden farklı sonuç verdiği anlaşılır.

Her öz bakım denetim değildir; kişinin amaçları ve veriye kimin sahip olduğu sonucu değiştirir. Tek etkileyici olayın bütün toplumlar adına konuşmasına izin verilmemelidir.

Bir iyi yaşam tavsiyesinde sorumluluğun kurumdan bireye sessizce aktarılıp aktarılmadığını sorun. Özgürlük yönetimin yokluğu değil, bazı yönetim biçimlerinin kullandığı araç olabilir. Kavramı önce kendi davranışımızda aramak onu kolay suçlama aracından kurtarır.

BÖLÜM 4 · AGAMBEN

08. DURAK

Agamben çıplak hayatı merkeze alır

Agamben egemen kararın insanı siyasi haklardan ayırıp yalnız korunacak veya ortadan kaldırılacak biyolojik hayata indirebildiğini savunur. Yazar tekil olayı daha geniş bir yapının belirtisi olarak okumamızı ister.

Sınır kampındaki kişi ülke hukukunun dışında görünür, fakat her hareketi idari kararla kontrol edilir. Örneği hatırlamak, kuru kavramı ezberlemekten daha kalıcı bir yol sunar.

Dışlama kişiyi tamamen dışarı bırakmaz; hukuk ona askıya alınma biçiminde bağlanır. Neden ile sonuç arasındaki ara adımlar kitabın asıl açıklama gücünü taşır.

Çıplak hayat kavramı güçlüdür fakat tüm kamu yönetimini aynı istisna mantığına indirgerse farkları silebilir. İnsan niyeti ile kurumsal sonuç her zaman aynı yönde ilerlemez.

Bir acil durumda hakkın geçici olarak mı, belirsiz süresiz mi askıya alındığını sorun. İstisna kavramı hakkın askıya alınmasının nasıl hukuk içinde hukuk dışı alan kurduğunu gösterir. Ortalama sonuç kadar bedeli kimin ödediğini de görmek gerekir.

İstisna ile gündelik yönetim aynı değildir

Lemke Agamben'in biyopolitikayı egemenliğin çok eski ve tek mantığına bağlamasının Foucault'daki tarihsel çeşitliliği daralttığını belirtir. Bu cümle sonuçtan önce hangi şartların oluştuğunu araştırmaya çağırır.

Toplama kampı, hastane randevu sistemi ve fitness uygulaması yaşamla ilgilenir; ama araç, güç ve zarar düzeyi aynı değildir. Sahne, kavramı tanımdan çıkarıp insan yüzü ve gerçek bedelle buluşturur.

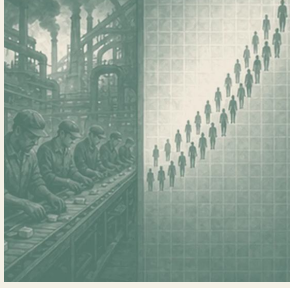
Aşırı geniş kavram bütün olayları çıplak hayata dönüştürürse somut mekanizma ve karşı koyma imkânı kaybolur. Bu bağlantı niyet ile sonuç arasındaki mesafeyi görünür tutar.

Karşılaştırma yasak değildir; benzerlik kadar hukuk, rıza ve geri dönüş farkı da açık tutulmalıdır. Açıklama olasılık gösterir; değişmez kader ilan etmez.

Biyopolitika dediğiniz iki örneğin güç derecesi ve itiraz yolunu yan yana yazın. Analitik ölçü kavramı zayıflatmaz; onu gerçek zarar farklarını görebilecek kadar kesinleştirir. Görev tek doğruyu ezberlemek değil, yanlış kurulmuş soruyu fark etmektir.

OKUMA EŞİĞİ 2 / 3

Ayrıntılardan büyük resme

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir
- Yönetimsellik özgür seçimle çalışabilir
- Agamben çıplak hayatı merkeze alır
- İstisna ile gündelik yönetim aynı değildir

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür
- Olumlu biyopolitika kolay bir cevap değildir
- Siyaset biyolojiye indirgenebilir
- Doğa teknolojiyle yeniden yapılır

Bağlantı sorusu: “Beden ve nüfus iki ayrı ölçekte yönetilir” ile “İstisna ile gündelik yönetim aynı değildir” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür” bu yolu nasıl değiştirebilir?

BÖLÜM 5 · ÇOKLUK

10. DURAK

Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür

Hardt ve Negri için çağdaş kapitalizm yalnız fabrikadaki emek değil, iletişim, duygu, bilgi ve toplumsal ilişki üretimini de değer kaynağı yapar. Kavram, hazır cevap vermekten çok dikkatin yönünü değiştirir.

Kullanıcı arkadaşlarıyla konuşurken platform için veri ve dikkat değeri üretir. Bir ayrıntı değiştiğinde sonucun da değişmesi, kaderden değil ilişkiden söz edildiğini gösterir.

Yaşamın bütünü ekonomik üretime katılır; aynı ağlar işbirliği ve siyasi çokluk imkânı da doğurur. Burada önemli olan adımları sırayla izlemek ve hiçbirini doğal kabul etmemektir.

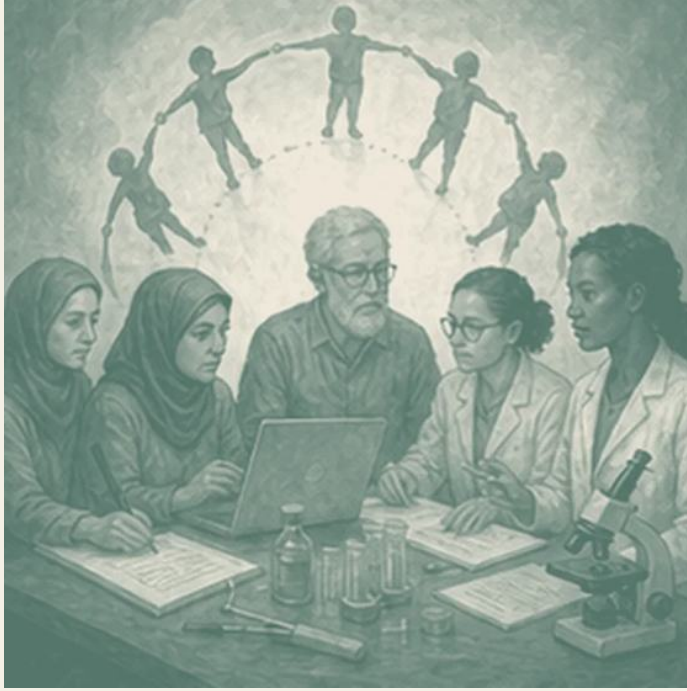
Her sosyal ilişki doğrudan sömürü veya direniş değildir; değer nasıl çekildiği somut gösterilmelidir. Kitabın dönemi ve seçtiği örnekler hesaba katılmadan kavram kolayca dogmaya dönüşür.

Ücretsiz dijital etkinliğinizden hangi ekonomik değer, kime aktığını araştırın. Çokluk düşüncesi iktidarın ağını aynı zamanda alternatif ortak üretimin maddesi olarak görür. Dijital araç değişse bile güven, korku, itibar ve güç ilişkileri yeni biçimde sürebilir.

BÖLÜM 5 · DİRENÇ

11. DURAK

Olumlu biyopolitika kolay bir cevap değildir

Yaşam iktidarın yalnız kurbanı değil yeni işbirliği ve dayanışma biçimlerinin kaynağıysa biyopolitika olumlu siyaset ihtimali de taşır. Bundan sonraki tartışma bu temel bağlantının ne kadar taşınabileceğini sınar.

Hasta topluluğu kendi deneyim verisini birleştirip araştırma önceliğini şirket ve devletten bağımsız etkileyebilir. Örneğin gücü süslü olmasında değil, neden ile sonucu yan yana getirmesindedir.

Yönetilen bilgi ortak bilgiye çevrilir; insanlar uzmanlığa karşı değil onun yönüne müdahale ederek özne olur. İlişki tek yönlü değildir; sonuç da kendisini doğuran koşulları değiştirebilir.

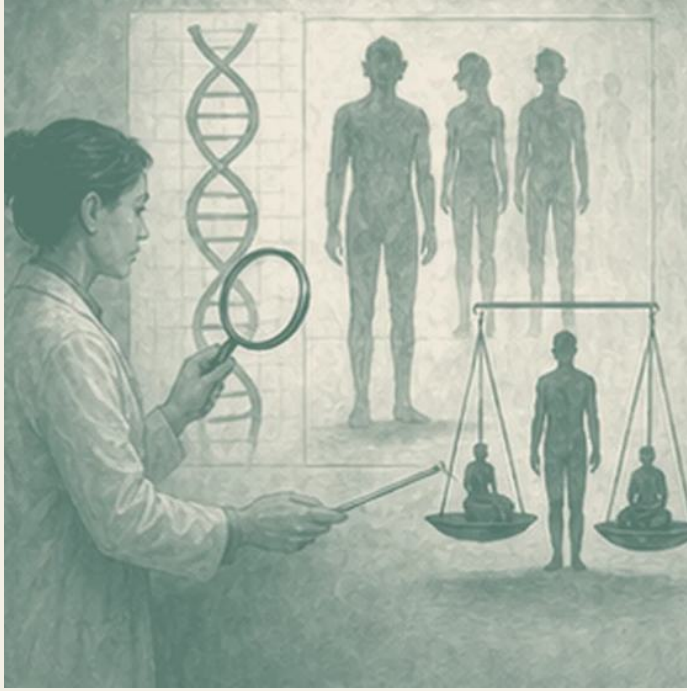
Yaşam sözcüğünü kendiliğinden iyi saymak yeni doğacılık yaratabilir; kimin yaşam anlayışı olduğu sorulmalıdır. Kanıt, yorum ve değer yargısını ayrı tutmak burada özellikle önemlidir.

Bir yurttaş veri projesinde katılımcıların yalnız veri kaynağı mı karar ortağı mı olduğuna bakın. Olumlu siyaset yaşamı kutsallaştırmak değil, yaşam kararını demokratikleştirmek zorundadır. Başka türlü olsaydı ne değiştirdi sorusu fikri gerçek bir olayda sınar.

BÖLÜM 6 · KAYBOLUŞ

12. DURAK

Siyaset biyolojiye indirgenebilir

Bazı yaklaşımlar oy, suç veya liderliği gen ve evrimle açıklayarak siyasi çatışmayı biyolojik farklılık sonucu gibi gösterebilir. Bu ayrım kitabın geri kalanında izlenecek yolu açar.

Yoksul mahallenin sağlık farkı konut ve iş koşulu yerine riskli genetik grup etiketiyle açıklanabilir. Aynı olayı başka kişinin gözünden görmek görünmeyen maliyeti açığa çıkarabilir.

İstatistiksel ilişki neden ve kader gibi sunulur; değiştirilebilir kurumlar araştırma alanından çıkar. Kavram ancak bu ara hareketler açıkça görüldüğünde gerçek bir düşünme aracına dönüşür.

Biyolojik etki araştırılabilir; belirleyici soru açıklamanın sosyal koşulu dışlayıp dışlamadığıdır. Kavram bazı olaylarda merkezde, bazılarında yalnız yardımcı etkendir.

Bir doğuştan açıklamasında karşılaştırılan çevre ve kaynakların gerçekten eşit olup olmadığını sorun. Biyolojik yatkınlık bulunduğunda bile siyasi kurum onun nasıl yaşanacağını güçlü biçimde etkiler. Bir haftalık küçük gözlem, büyük iddianın gündelik karşılığını gösterebilir.

Doğa teknolojiyle yeniden yapılır

Gen düzenleme, üreme teknolojisi ve sentetik biyoloji doğayı siyasetin dışındaki sabit zemin olmaktan çıkarır. Böylece soyut kavram, gözlenebilir bir ilişkiye dönüşür.

Aile embriyo seçimi yaparken tıp, piyasa, engellilik normu ve gelecek korkusu aynı karara girer. Bu küçük olay büyük haritanın neresine bakmamız gerektiğini gösteren bir işarettir.

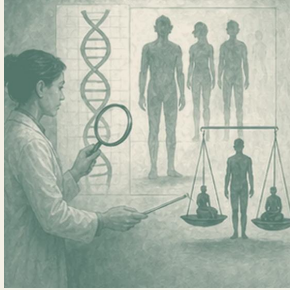
Teknik müdahale yaşamın sınırını değiştirir; karar özel seçim görünse de altyapı ve fiyat toplumsal sonuç üretir. Açıklamanın sınanacağı yer, varsayılan halkanın gerçekten çalışıp çalışmadığıdır.

Müdahaleyi yalnız doğaya karşı diye reddetmek kadar her yeniliği ilerleme saymak da yetersizdir. Yazarın dışarıda bıraktığı deneyimler kavramın sınırını görmek için dinlenmelidir.

Yeni biyoteknolojide erişim, geri dönüş, gelecek kuşak ve alternatif destek sorularını sorun. Doğanın yeniden yapılması uzman kararının toplumsal tartışmadan muaf olamayacağını gösterir. Bugüne taşımak geçmiş kopyalamak değil, aynı mekanizmayı yeni koşullarda aramaktır.

OKUMA EŞİĞİ 3 / 3

Son sorulara yaklaşıırken

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür
- Olumlu biyopolitika kolay bir cevap değildir
- Siyaset biyolojiye indirgenebilir
- Doğa teknolojiyle yeniden yapılır

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Biyolojik vatandaşlık hak ve görev üretir
- Bioekonomi yaşamı değere çevirir
- Biyopolitika üç eksenle analiz edilir
- Soru yaşamdan yana olmak değildir

Bağlantı sorusu: “Hardt ve Negri yaşamı üretken güç görür” ile “Doğa teknolojiyle yeniden yapılır” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Biyolojik vatandaşlık hak ve görev üretir” bu yolu nasıl değiştirebilir?

BÖLÜM 8 · VATANDAŞLIK

14. DURAK

Biyolojik vatandaşlık hak ve görev üretir

İnsanlar hastalık, genetik risk veya beden özelliği etrafında hak talep eden topluluklar kurarken yeni sorumluluklara da bağlanır. Yazarın temel hamlesi tam olarak bu görünmeyen bağı açığa çıkarmaktır.

Nadir hastalık grubu araştırma bütçesi kazanır; üyelerinden sürekli veri paylaşması ve örnek hasta davranışı beklenebilir. Sahneyi yavaşlatınca tek karar sandığımız şeyin öncesindeki etkiler belirginleşir.

Biyolojik ad görünürlük ve kaynak sağlar, aynı anda kimliği dosya ve risk profiline sabitleyebilir. Bu süreç görünür olunca kişisel tercih ile yapısal baskı birbirinden ayrılabilir.

Ortak tanı güçlü dayanışma yaratır; grup içi farklı belirtiler ve yaşam tercihleri açık kalmalıdır. Eleştirinin hedefi çoğu zaman soru değil, cevabın gereğinden fazla büyütülmesidir.

Bir hasta topluluğunda hak kazanımıyla artan veri ve davranış beklentisini birlikte görün. Tanı temelli yurttaşlık kaynak açarken tanısı olmayan acıyı görünmez bırakabilir. Karar öncesinde seçeneği olmayan kişiyi hesaba katmak tartışmayı dürüstleştirir.

Bioekonomi yaşamı değere çevirir

Doku, gen dizisi, klinik veri ve üreme kapasitesi araştırma kadar patent ve yatırım nesnesine dönüşebilir. Bu nokta atlanırsa fikir kolayca yanlış bir slogana dönüşür.

Bir topluluktan alınan örnek şirket ilacına temel olur, fakat örneği verenler fiyat yüzünden tedaviye ulaşamaz. Gündelik ayrıntı, soyut düşüncenin hayata değdiği noktayı görünür kılar.

Beden parçası laboratuvar, fikri mülkiyet ve sermaye ağında kaynağa dönüşür; mülkiyet ile yarar ayrılır. Mekanizma aynı sonucu her yerde garanti etmez; bağlam onun gücünü artırır ya da azaltır.

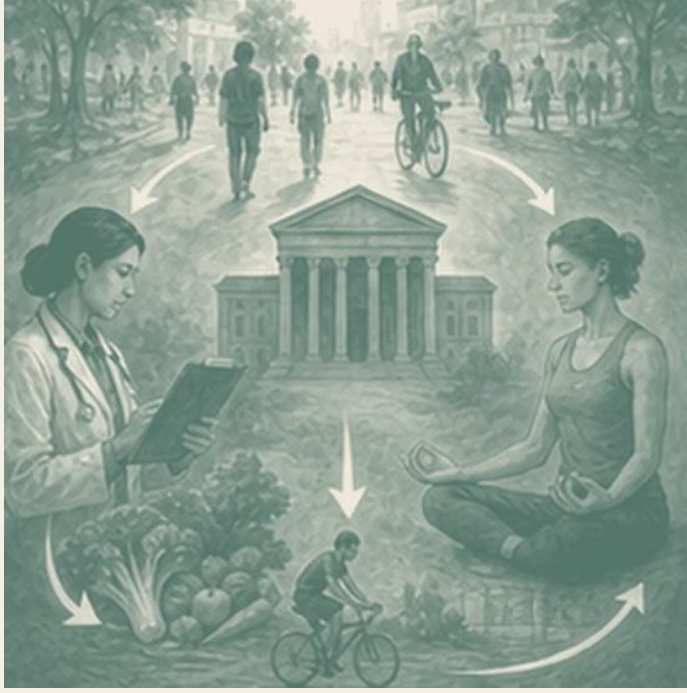
Ticari yatırım her zaman kötü değildir; asıl soru rıza, pay, erişim ve kamusal denetimdir. Geçmiş bugünün kopyası saymak kadar aralarında bağ yokmuş gibi davranmak da yanıltır.

Biyolojik verinizden doğan ürünün sahiplik ve yarar zincirini takip edin. Bioekonomide rıza tek imza değil, gelecekteki kullanım ve adil yarar paylaşımı bilgisidir. Bu soru, kitabın düşüncesini günlük bir alışkanlığa dönüştürebilir.

BÖLÜM 9 · YÖNTEM

16. DURAK

Biyopolitika üç eksende analiz edilir

Lemke sağlam analizin yaşam hakkındaki hakikat rejimini, güç stratejisini ve kişinin kendini nasıl özne yaptığını birlikte incelemesini önerir. Mesele tek neden bulmak değil, sonucu üreten düzeni görebilmektir.

Obezite kampanyasında beden ölçüsü bilimsel gerçek, sigorta teşviki güç aracı, kişinin kendini başarısız görmesi özneleşme boyutudur. Örnek kanıtın tamamı değildir; yine de iddianın nerede sınanacağını açık eder.

Bilgi neyin sorun olduğunu kurar, kurum seçenekleri düzenler, kişi normu kendi iç sesi halinde taşıyabilir. Aradaki basamakları atlamak etkileyici fakat boş bir sonuca yol açabilir.

Üç eksen her durumda eşit güçlü değildir; kanıt hangi bağlantının gerçekten çalıştığını göstermelidir. Sonraki araştırmalar ayrıntıyı değiştirse bile iyi soru yaşamaya devam edebilir.

Bir sağlık kampanyasını bilgi, kurum ve benlik başlıklı üç sütunda çözümleyin. Üç eksen eleştiriyi yalnız kötü niyet avından çıkarıp dolaşan bilgi ve alışkanlık düzeyine indirir. Böyle bir gözlem kavramın açıklayıcı mı, yalnız etkileyici mi olduğunu gösterir.

Soru yaşamdan yana olmak değildir

Biyopolitik eleştiri hayatı savunan her uygulamayı iyi, ölümü içeren her kararı kötü sayan basit ahlak değil; yaşamın nasıl tanımlanıp dağıtıldığını araştırır. Kavramın değeri, daha önce kopuk duran ayrıntıları aynı haritada buluşturmasındadır.

Yoğun bakımda yaşamı uzatan teknoloji şefkat, meslek çıkarı, aile umudu ve kaynak adaleti arasında tartışılabilir. Aynı kişiler başka kurallar içinde farklı davranınca açıklamanın yeri değişir.

Aynı yaşamı koruma sözü farklı bedenlere farklı hizmet ve yük verir; değer hükmü mekanizma incelemesinden sonra kurulmalıdır. Bu hareketin kim tarafından başlatıldığı kadar kim tarafından sürdürüldüğü de önemlidir.

Karar verilemezlik eylemsizlik demek değildir; şeffaf ölçüt, itiraz hakkı ve eşit kaynak gerekir. Güçlü ton, belirsizlik ve bağlam payını ortadan kaldırmaz.

Bir yaşam politikası için kim karar veriyor, hangi bilgiyle, bedeli ve yararı kime dağıtıyor diye sorun. Yaşamı koruma politikasının değeri yalnız toplam ömürde değil, özgürlük ve adalet dağılımında ölçülmelidir. Amaç düşünceyi insanlara etiket yapmak değil, görünmeyen koşulu fark etmektir.

SON DURAKLAR · SINIR

18. DURAK

Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer

Biyopolitika her hastane, istatistik veya öz bakım uygulamasının gizli totalitarizm olduğu anlamına gelmez. Kavramın aşırı genişletilmesi tam da Lemke'nin uyardığı sorundur.

Aşı kaydı ile toplama kampını yalnız ikisi de bedenle ilgileniyor diye eşitlemek, hukuk, rıza, amaç ve zarar arasındaki uçurumu siler.

Okur önce somut yaşam bilgisini, sonra onu kullanan kurumu, ardından kişinin kendini nasıl yönettiğini göstermeli; benzetmeyi kanıt yerine koymamalıdır.

SON DURAKLAR · TARTIŞMA

19. DURAK

Kitap hakkında süren tartışma

Kitap biyopolitikanın ilk sistematik genel haritalarından biri olarak kavramı Foucault çevresindeki rakip yorumlarla birlikte öğretmesi sayesinde yaygın bir başvuru eseri oldu.

Eleştiriler geniş haritanın bazı düşünürleri kısa geçmesini, sömürgecilik, ırk, feminist bakım ve engellilik deneyimlerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini söyler. Kavramın kendisi de aşırı genişleme riski taşır.

Bir yorum biyopolitikayı esas olarak ölüm ve istisna, diğeri yaşamın üretken işbirliği olarak okur. Lemke iki kutbu tek cevapta eritmek yerine hangi durumda hangi mekanizmanın çalıştığını sorar.

SON DURAKLAR · BUGÜN

20. DURAK

Bugüne taşınan üç soru

Hangi yaşam bilgisi doğru sayılıyor? Bu bilgiyle kim kimi yönetiyor? İnsanlar normu kendi benliklerinde nasıl tekrar ediyor veya değiştiriyor?

Kullandığınız bir sağlık uygulamasının veriyi kimden aldığını, hangi ortalamayla karşılaştırdığını ve veriyi kimin görebildiğini araştırın.

Okur iyi niyetli sağlık önerisinin bile ölçüm, teşvik ve piyasa içinde farklı bedenlere farklı sonuç verebileceğini fark ettiğinde biyopolitik mercek çalışır.

SON DURAKLAR · ÖZ

21. DURAK

Bir cümlede kitabın özü

Biyopolitika, yaşamın bilimsel bilgiyle tanımlanıp kurumlara yönetilmesi ve insanların bu normlarla kendilerini biçimlendirmesidir; eleştiri yaşamı reddetmez, yönetimin eşitsiz yollarını açığa çıkarır.

Akılda tutulacak son görüntü, yosun yeşili bir şehirde beden verisinin hastane, sigorta, laboratuvar ve kişinin aynası arasında dolaşırken her kapıda başka anlama dönüşmesi.

Lemke bizi biyopolitika sözünü karanlık etiket gibi yapıştırmaya değil, yaşam bilgisinin güç ve benlik içinde izlediği somut yolu sabırla takip etmeye çağırır.

KAYNAKLAR VE KAPSAM

Neye dayandık, nerede durduk?

[1] NYU Press - Biopolitics

[2] Routledge - Foucault, Governmentality, and Critique

TELİF VE SORUMLULUK NOTU

Bu çalışma eğitim ve araştırma amacıyla hazırlanmış özgün bir özet ve yorum rehberidir. Kitabın cümlelerini yeniden üretmez ve özgün eserin yerini tutmaz. Sağlık ve psikoloji başlıkları genel bilgi verir; tanı, tedavi veya kişiye özel profesyonel öneri değildir.

SON CÜMLE

Lemke bizi biyopolitika sözünü karanlık etiket gibi yapıştırmaya değil, yaşam bilgisinin güç ve benlik içinde izlediği somut yolu sabırla takip etmeye çağırır.